

הרבי מלובביץ' ומבצע אנטבה¹

כ"ט סיון תשל"ו.

השעה 5:21 בצהריים, שעון ישראל.

מטוס אייר פראנס טיסה 931 מנתב"ג לפריז, נחטף לפתע, זמן קצר לאחר שערך חניית ביניים באתונה. החוטפים – שני גרמנים חברי כנופיית "באדר מיינהוף" ושני מחבלים ערבים-פלסטינים. החוטפים הודיעו לקברניט ולנוסעים על החטיפה, והורו לקברניט להנחית את המטוס בבנגאזי שבלוב, משם הטיסו אותו לאנטבה שבאוגנדה. באוגנדה הצטרפו אל החוטפים עוד ארבעה מחבלים פלסטינים. המחבלים השתייכו לכנופייתו של המחבל ודיע חדד.

ממשלת ישראל החלה לנהל מגעים עם אידי אמין, שליט אוגנדה, אולם זה בחר לשתף פעולה עם החוטפים. כעבור זמן מה, החלו החוטפים לעשות סלקציה בין הנוסעים, בשחררם חלק מהם, בעוד הם מותירים בידם תשעים ושמונה נוסעים ישראלים ויהודים. אלה רוכזו באולם הנוסעים של הטרמינל הישן בשדה התעופה באנטבה.

עד מהרה הציגו החוטפים את דרישותיהם: שחרור אסירים פלסטינים בתמורה לשחרור החטופים. הם איימו כי אם לא ייענו תביעותיהם – יוציאו להורג את החטופים. הדרישות כללו שחרורם של חמישים ושלושה מחבלים, מהם ארבעים הכלואים בישראל.

ממשלת ישראל, בלית ברירה, פתחה במשא ומתן אינטנסיבי, כשהלחץ והחששות גוברים מיום ליום. כולם ידוע כי בני הערובה נמצאים כעת במדינה נידחת הנשלטת על ידי אידי אמין, שליט שהיה ידוע בקפריזותו המוזרות.

בעיצומה של שבת קודש, ה' בתמוז. הקדיש הרבי מה"מ את ההתוועדות לדברים אודות חשיבות המבצע שהציל עשרות יהודים, וקרא להתחזק במבצע מזוזה ובמבצע חינוך, תוך הדגשה כי ההצלה היתה על ידי "מפי עוללים".

על מה התכוון הרבי "מפי עוללים"? איזה קשר היה ל"עוללים" ולמבצע החילוץ הנועז? על כך בהמשך הכתבה.

במשך הימים בהם שהו החטופים במקום שביים, נערכו תפילות בכל תפוצות ישראל להצלתם. זכורה במיוחד עצרת תפילה מרכזית שלווה בתענית-שעות, שנקראה על-ידי הבד"צ של 'העדה החרדית', ביום חמישי, פרשת חוקת, ג' בתמוז. העצרת

1. מתוך <https://chabad.info/magazine/159953> / ע"פ שניאור זלמן ברגר, בית משיח.

נערכה בחצר הגדולה של תלמוד תורה 'מאה שערים' בשכונת 'מאה שערים'. בחצר הצטופפו למעלה מעשרת אלפים תלמידי תלמודי התורה, כשברחובות הסמוכים הצטופפו עוד אלפי אנשים, נשים וטף. מפליא כי בעצרת זו שנערכה על ידי העדה החרדית בירושלים, נאמרו י"ב הפסוקים, פסוק בפסוק, על ידי שליח הציבור. על הפגישות מאחורי הקלעים שהביאו לאמירת הפסוקים בעצרת הגדולה, מספר המשפיע הרב אברהם ברוך פזנר משלוחי הרבי לארץ הקודש:

"השלוחים לארץ הקודש, התחבבו על כמה מחשובי הרבנים בירושלים ובהם הרה"ג הרב יעקב יצחק וייס ע"ה גאב"ד העדה החרדית. ודרכו החלטנו לפעול שיאמרו את י"ב הפסוקים בעצרת הגדולה.

"ביום בו התקיימה העצרת, בשעות הבוקר, הגענו לביתו של בעל ה'מנחת יצחק', שניים משלוחי הרבי, הת' שלום-דובער לבקובסקי (כיום ראש כולל אברכים בכפר-חב"ד) ואנוכי, ובפינו בקשה: מאחר שעצרת התפילה מטרתה היא הצלה, הגנה ושמירה על החטופים, והתורה מציינת את הסגולה המיוחדת של "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז להשבית אויב ומתנקם" – הרי מתאים שיאמרו בה את י"ב הפסוקים ומאמרי חז"ל שהרבי קבע [כחודש ומחצה קודם לכן – ש.ז.ב.] למטרה זו בדיוק.

"מסרנו לגאב"ד דף עם י"ב הפסוקים, והוא עיין בו בכובד-ראש. הגאב"ד הכיר אותנו היטב וקירב אותנו מאוד, מאחר שהננו שלוחי הרבי. גם הפעם הוא קיבל אותנו בסבר פנים יפות ביותר, אף-על-פי שהגענו מבלי שקבענו את הפגישה מראש, ועל-אף שבבוקר ההוא היה עמוס ביותר.

"הגאב"ד התעניין בפרטי התקנה, וגם שאל שאלה מרעות: מהו ה'גדר' של י"ב הפסוקים: האם יש בהם סגולה מיוחדת של שמירה, הגנה והצלה, או שבעצם כל דבר-תורה ותפילה שנאמרים "מפי עוללים ויונקים" יש בהם סגולה זו, אלא שהרבי בחר בפסוקים אלו מפני שיש בהם תוכן של אמונה, חינוך וכיוצא-בזה, ואם כן, הרי אין חשיבות לעניין ההצלה באמירת פסוקים אלה דווקא!?"

"השבנו שאכן כן הדבר – הפסוקים עצמם מסוגלים לזה, אולם לא שמענו זאת מפורשות, אבל עצם הדבר שהרבי בחר וקבע לומר פסוקים אלו – זה עצמו פעל שתהיה בהם סגולה זו ביותר.

"מיד קרא הגאב"ד לספרא-דדיינא הרב ברייטשטיין ז"ל, וביחד הם הזמינו לבית הגאב"ד את הגאון החסיד הרב משה ובר ע"ה. הרב ובר הגיע עד מהרה, הוא נכנס לחדרו של הגאב"ד, ואנחנו המתנו בחדר החיצוני. לאחר הדיון ביניהם, הודיע לנו הרב ברייטשטיין שהעניין סודר.

"ואכן, בעצרת התפילה, לאחר אמירת תהילים וסליחות, אמר השץ" עם כל הקהל את י"ב הפסוקים".

במקביל למשא ומתן לשחרור החטופים, תכנן צה"ל מבצע חילוץ נועז, על סמך נתוני מודיעין על שדה התעופה אנטבה. תחילה סרב ראש הממשלה יצחק רבין לאשר מבצע צבאי, אולם כאשר הונחה בפניו תוכנית של צה"ל לחילוץ החטופים, הוא ערך הצבעה בממשלה וקיבל רוב מוחץ בעד תוכנית חילוץ.

לאחר שתוכנית החילוץ קיבלה את אישור הממשלה, המריאו, ארבעה מטוסי הרקולס של חיל האוויר משארם א-שייח, וטסו לאנטבה.

הלוחמים הצליחו להגיע בדיוק בזמן שנקבע, ואף הנחיתו את המטוסים בצורה נוחה, למרות שאור שדה התעופה כבה לפתע כאשר היו בעיצומה של הנחיתה. עד מהרה החלה שורה של תקלות ומבצעים שלא תוכננו מראש, דבר שהפנה אליהם את תשומת הלב של החיילים האוגנדיים. אלה פתחו באש לעבר הפורצים שלא חדלו מריצתם קדימה, אל אולם הטרמינל.

בהגיעם לבניין, זיהו החיילים את המחבלים וירו בהם. הנוסעים הועברו עד מהרה למטוסי הרקולס שטסו לקניה, שם תידלקו והמשיכו לעבר ישראל.

ההפתעה והמהירות של צה"ל היו כל כך גדולים, עד שבסיום הפעולה, כאשר שר הביטחון הורה להתקשר לאידי אמין ולהודות לו על עזרתו לחטופים (בהלצה, כמובן), לא ידע אידי אמין כלל על המבצע והזכיר לישראל כי "מחר מסתיים האולטימטום של המחבלים על כל המשתמע מכך".

דרמת החטיפה והחילוץ ב'מבצע אנטבה', הותירה את העולם כולו בתדהמה. כמאה בני ערובה שהוחזקו במרחק אלפי קילומטרים מישראל חולצו והושבו לביתם.

שמע המבצע פשט במהירות בעולם כולו והגיע עד מהרה ל-770. אז נזכרו החסידים כי באמצע תפילת מנחה של שבת, התרחש דבר בלתי שגרתי לחלוטין. פתע נטל הרבי ספר תהילים והחל לומר במהירות פרקי תהילים, פרק אחר פרק...

מספרים כי לאחר המבצע הגיע אל הרבי שליח חשאי ובידו דו"ח סודי ביותר על פרטי המבצע. הרבי קרא מיד את הדו"ח והשיב עליו בכתב ידו, מפאת הסודיות שבדבר:

"...כמובן – התחלתי לקרוא הדו"ח, ומשהתחלתי – קראתיו עד תומו בהמשך אחד (למרות הענינים שעמדו על הסדר) – בהנוגע להרושם בודאי יזוכח בעצמו כשיקראנו, אף שחוששני שיהיה בקור רוח יותר ממני..."

מי שהיה מעורה בדיונים המוקדמים לגבי המבצע הצבאי – האם כדאי לצאת למבצע למרות כל הסיכונים או למצות את דרך המשא ומתן – יודע כי בראש

המחזיקים בדעה של חילוץ נועז, עמד שר הביטחון דאז מר שמעון פרס והרמטכ"ל מר מוטה גור, בעוד ראש הממשלה רבין היה בדעה של מיצוי דרך המשא ומתן. הרבי תמה על כך שאיש לא העלה בדעתו את האפשרות, כי לאחר שישראל תסכים לכל הדרישות, החוטפים לא יעמדו בדיבורם:

"מפתיע שבכל השקלא וטריא המובאת בפרטיות בהדו"ח - לא הזכיר אף אחד אודות האפשרויות שהמשא ומתן ועד להתדברות גמורה, אין זה ערובה שבסופו של דבר הצד השני יקיים על-כל-פנים התנאי העיקרי שכל החטופים יוחזרו חיים!

"וזאת למרות הנסיון בן כמה אלפי שנים בהתדברות והסכמים חתומים וכו' - של בני ישראל ואומות העולם!"

את המבצע ביצעה סיירת מטכ"ל בסיוע חיל האוויר, חיילי צנחנים וגולני. לאחר מכן שלח הרבי מברק בנידון בו הציע להקים פלוגה חשאית דומה לזו שביצעה את החילוץ. ככל הנראה הכוונה הייתה, כי בעת שיזדקקו לחילוץ נוסף מסוג זה, תהיה פלוגה מיומנת ומאורגנת היטב לעניין זה.

וכך כתב הרבי:

"בסוף הדו"ח במברק השני - אמרתי שיציע וידרוש הקמת פלוגה מיוחדת חשאית מעין זו שביצעה החילוץ, ונחמתי שאולי הוצע חשאית".

בשבת י"ב תמוז תשל"ו, שבת ראשונה לאחר המבצע, דיבר הרבי בארוכה אודות הנסים שארעו. בין הדברים דיבר אודות שר.. בממשלת ישראל, שרושם גויים כיהודים, וכעת צידד בשחרור מחבלים תמורת החטופים:

"הוא היה היחיד שאמר שצריך לתת את כל המחבלים שאסורים בארץ ישראל, והוא עשה זאת באיצטלא דקדושה, שעל פי שולחן ערוך חייבים לתת את המחבלים, בגלל שזה ענין של פיקוח נפש, ולכן אסור לעמוד בסכנה..."

"48 שעות לפני המעשה היתה אסיפה, והוא היה היחיד שאמר שצריך לתת את המחבלים, אותו אחד שאומר שצריך לרשום גויים כיהודים היפך התורה, אומר שצריך לתת את המחבלים, והוא אומר את זה כשהוא יושב חבוש בכיפה... מדוע הוא נהיה "בעל דיעה", מה צריך להיות על פי שולחן ערוך? פסק דין צריך לשאול רב, לא אצלו, בידוק כמו שעל גיור צריך לשאול רבנים, והם פוסקים שצריך להיות גיור כהלכה..."

אחר כך אמר הרבי כי עצם הענין היה נס גדול ועל כך ידובר מחר (בהתוועדות י"ג תמוז), אולם בכל אופן צריך לחשוב למה עשה ה' ככה? למה היו צריכים יהודים

להיות בסכנה ופחד שבוע שלם, ושיזדקקו לנס גדול? לכן, אמר הרבי, צריכים לדעת שבמקרה כזה, צריכים המנהיגים לעורר יהודים להניח תפלין, לקבוע מזוזה ואז יתקיים הפסוק: "ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם".

ואכן, בהתוועדות שהתקיימה למחרת, דיבר הרבי על אודות המאורע, כאשר רוב ההתוועדות נסבה אודות הנס הגדול שאירע ליהודים שהוחזקו כבני ערובה ועל אודות המסקנות בעבודה הנדרשת כעת. להלן תמצית הדברים:

"לאחרונה ארע מאורע מזעזע, שזיעזע את העולם כולו, כשהצילו עשרות יהודים והביאום לארץ הקודש, בה בשעה שעל פי טבע לא ידעו איך יצליחו בזה. בפעולת הצלה זו ראו את מעלת האיכות על הכמות. עם כמה חיילים ומעט כלי נשק – יחסית לצד שכנגד – הצליחו לשחררם. כאן ראו בגילוי שיש בעל הבית לבירה זו, והוא זה שנתן להם את הרעיון לעשות פעולת הצלה זו.

"ההוראה שיש ללמוד מכך: ביחד עם נתינת תודה, "ישר כח" לחיילים שהעמידו עצמם בסכנה בכדי להציל נפשות מישראל, שכל המציל נפש אחת כאילו קיים עולם מלא, וכל שכן ריבוי נפשות, הרי שתבוא עליהם ברכת הטוב, וכמה "פעמים ככה.

"יש לראות את הכוונה הפנימית שבמאורע. בדיוק כשם שהגבירו את הנשמה על הגוף במאורע זה (על ידי שנתגלה שיש בהם כוח נעלה ביותר להציל יהודים ולכן בחרו בהם, ובפרט שנתגלה על ידם שיש בעה"ב לבירה זו, ושאינן עושים שום חשבון בשעה שמדובר בהצלת נפש מישראל), שתהיה זו התחלה טובה להגברת הנשמה על הגוף באופן ד"מעלין בקודש".

הרבי גם דיבר אודות ארבעת היהודים שנהרגו במהלך המבצע, ועל כך שבמשך שבוע שלם החטופים חיו בפחד גדול. בסיום דיבר על ההוראות לפועל בעקבות הארועים:

"צריך לחזק את כל הפעולות בעניני בטחון. לוודא שמאורע כזה לא יחזור על עצמו. וכפי שאכן עשו לאחר המאורע. על דרך זה צריך להיות התחזקות בבטחון הרוחני. שההנהגה היהודית תתבטא לא רק בלב, בהליכה לבית הכנסת ביום הכיפורים, אלא בחיי היום יום.

"בין המצות, ישנם מצות מיוחדות שבהן סגולה מיוחדת לבטחון. אחת מהן היא מצות מזוזה עליה נכתב ש-ד-י, ראשי התיבות של "שומר דלתות ישראל", ועליה נאמר "ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם". ולכן עתה יש להשתדל ביתר שאת במבצע מזוזה, לדאוג שבכל חדר (המחוייב במזוזה) בבית יהודי תהיה מזוזה כשרה ושתקבע כהלכה...

"...מהנכון שיבדקו את המזוזות אצל היהודים הניצולים, לראות מה מצב המזוזות. לא כדי לתופסם בטעות חס ושלום, רק כדי לוודא מכאן ולהבא. וכשיפרסמו את התוצאות הבדיקה יעזור הדבר לכמה וכמה מבני ישראל..."

כאמור, היה זה כחודש ומחצה לאחר שהרבי יצא במבצע שנים-עשר הפסוקים, להנחילם לילדי ישראל בכל אתר ואתר. באותה התוועדות הקדיש הרבי דברים מיוחדים על אודות י"ב הפסוקים שנועדו להשבית אויב ומתנקם. הרבי הסביר כיצד הפסוקים, "מפי עוללים", גרמו "להשבית אויב ומתנקם", למרות שבמציאות רואים את החיילים נלחמים באויב.

הרבי אמר (תוכן הדברים) כי למרות שיש את "מפי עוללים ויונקים יסדת עז", צריך להיות גם "להשבית אויב ומתנקם" על ידי יוצאי צבא בישראל; אמנם ניצחון המלחמה בפועל נעשה על ידי החיילים, למרות שאת המדליות מקבלים המפקדים. החיילים הם העוללים והיונקים, ועל ידם נפעל "להשבית אויב ומתנקם".

במהלך ההתוועדות המשיך הרבי והסביר בפרוטרוט, כיצד ניתן להסביר כל פסוק ופסוק לילדים קטנים, וכיצד כל פסוק בפני עצמו הוא מסוגל להגנת עם ישראל. בכך עודד הרבי שוב את שינון י"ב הפסוקים בעל פה.

בנוסף להוראות בנוגע למזוזות וי"ב הפסוקים, הוסיף הרבי הוראה חדשה בקשר לשנת החינוך עליה הכריז זמן קצר קודם לכן:

"ובנוגע לפועל, 'המעשה הוא העיקר', יהיה זה דבר נכון שבעניין של 'מבצע חינוך', ובפרט במה שקשור לילדים, יחנכו את הילדים בעניין של 'מבצע צדקה'. אף-על-פי שהילד עדיין לא הגיע לזמן שהוא מחויב במצוות מן התורה, ויכול להיות שהוא עדיין לא הגיע למצות חינוך על-פי התורה, אף-על-פי-כן זהו דבר נכון ביותר שיתחילו להרגיל אותו לעניין של צדקה.

"כדי שיוכלו לפעול זאת אצלו בקלות יותר, הרי זקוקים למשהו שהוא עניין של 'שלא לשמה' (כפי שהרמב"ם כותב בפירוש המשניות). ולכן יהיה זה דבר נכון שלכל ילד תהיה קופת צדקה משלו, ושם יהיה כתוב שמו ושם משפחתו, או כפי שהילד ירצה, שלא לדבר על אפשרות שהוא עצמו יכתוב זאת, ואחר כך, כשהוא יכניס לשם צדקה מזמן לזמן (ומה טוב – בכל יום מימות החול), אזי כשקופת הצדקה תתמלא, הוא יוכל לקרוא לגובה (האיש שאוסף את הצדקה) ולומר לו שכאן יש לו קופת צדקה משלו, ולכאן הוא השליך בעצמו מדי יום ביומו פרוטה, או שתי פרוטות".

כמו כן, הורה הרבי, שבפעם הבאה שידפיסו חוברות ובהן י"ב הפסוקים (על ההדפסה נכתב באריכות בפרק הראשון בגליון האחרון), יש להשאיר מקום פנוי

לכתוב לה' הארץ ומלואה, וגם מקום שכל ילד יכתוב על מי השפיע ללמוד י"ב פסוקים וכדומה.

בסיום ההתוועדות, סיכם הרבי ואמר כי מבצע אנטבה, היה אות אזהרה, ולכן צריך לכאורה לצום בערב יום כיפור קטן – ערב ראש חודש מנחם אב, אולם בגלל שידוע כי הדרך של אדמו"ר הזקן היא לא דרך התענית, לכן הורה הרבי להחליט עוד לפני שלושת השבועות, לפדות את שווי הסעודות של ערב יום כיפור קטן, ולתים לצדקה.

מוסיף הרב פבזנר ומספר:

"ביום ראשון שלמחרת הנס הגדול, באנו לביתנו של הגאב"ד הרב ווייס כדי להודות לו על פעולתו באמירת הפסוקים במהלך עצרת התפילה הגדולה. הגאב"ד היה שרוי בשמחה גדולה ובמצב-רוח מרומם ביותר, ודיבר אתנו בהתפעלות גדולה אודות גודל הנס שהיה בשחרור החטופים. הוא גם הזכיר את גודל הסיפוק שיש לו מאמירת י"ב הפסוקים.

"ביחד עם זה אמר לנו, כי הוא מבקש שאת שאלתו האם י"ב הפסוקים נועדו דווקא להגנת עם ישראל או בכלל כסגולה – נשאל בשמו את הרבי. מובן שעוד באותו יום העברנו את השאלה אל המזכירות.

"מה התרגשנו עד מאוד, שבהתוועדות חג הגאולה י"ג בתמוז הסביר הרבי בארוכה, איך שכל אחד ואחד מי"ב הפסוקים ומאמרי חז"ל מסוגל מצד עצמו לשמירה, הגנה והצלה על כל יהודי בעם ישראל. הדברים הובאו, כמובן, לפני הגאב"ד, שמאוד הודה לנו על כך".

כאמור, הרבי הורה לבדוק את המזוזות בבתי הניצולים, והוראה זו יושמה במילואה. חסידי חב"ד הגיעו אל בתי הניצולים, עודדו את בני המשפחות ובדקו את המזוזות למרבה הפלא, בכל בית נמצאה לפחות בעיה אחת. היו בתים בהם נמצאו מזוזות פסולות, ובבתים אחרים נמצאו פתחים ללא מזוזות כלל...

על תוצאות הבדיקה סיפר הרבי בכמה שיחות שנאמרו בחודש מנחם אב תשל"ו. הרבי אף הדגיש כי אפילו מזוזה אחת לא היתה כשרה בשלימות, ואפילו אצל שומרי התורה והמצוות שהיו בין החטופים, לא נמצאו המזוזות כשרות בשלמותן – דבר שמחייב התעוררות והשתדלות ביתר שאת במבצע מזוזה.

לאחר מבצע אנטבה, נסע הרב יוסף הכט, רבה של אילת, לשליחות מיוחדת באוסטרליה מלווה ברעייתו הרבנית. הרבי הורה להם לעבור דרך ארץ הקודש ולבקר בריכוזי חב"ד, ובכל מקום לדבר על התחזקות בעקבות 'מבצע אנטבה'.

מספר הרב הכט:

"לפני שהגענו לארץ, טלפן הרב חודקוב והורה לרב אפרים וולף (מנהל ישיבות 'תומכי תמימים'), לדאוג שיקחו אותנו משדה התעופה וימשיכו ללוות אותנו לכל אורך הדרך. הרב וולף מינה את הרב זושא וילימובסקי למלווה שלנו, והוא ליווה אותנו בשמחה לכל המקומות. הוא היה מלא התלהבות ובכל מקום הלהיב את הקהל: "הנה שלוחים של הרבי באים לדבר דברים שהרבי הורה להם למסור".

על ביצוע השליחות מספרת הרבנית טילה הכט:

"היו אלו הימים שאחרי 'מבצע אנטבה' ובארץ ישראל בפרט, ובעולם היהודי בכלל, הייתה התעוררות רוחנית גדולה. הרבי ביקש שנעורר על 'מבצע מזוזה' ועל כוחה הרב בשמירה. ההוראה הייתה לדבר בארבעה ריכוזי אנ"ש בארץ ישראל, וכך עשינו. בעלי דיבר בפני הגברים ואני בפני הנשים".

כאמור, הרבי הורה לפדות את שווי הסעודות של ערב ראש חודש מנחם-אב, ובשיחות לקראת תאריך זה הוסיף כי יש להוסיף ביום זה גם בלימוד התורה.

בליל ערב ראש חודש, נשא הרבי שיחה מיוחדת אודות חשיבות פידיון התענית, ובשיחה זו הורה לערוך כינוסים לילדים בהם ילמדו ויתפללו, ולעשות זאת ברוב עם ובכמה מקומות. כמו כן הורה לערוך כינוסים במקומות הקדושים שבארץ הקודש ובכותל המערבי. הרבי אף קבע תאריך מיוחד לכינוסים: ערב תשעה באב או בתשעה באב גופא.

הכינוס המרכזי נערך בהשתתפות אלפי ילדים, ברחבת הכותל המערבי בתשעה באב. המנחה הרב צבי גרינוולד התפלל עם הילדים וקרא עמם את י"ב הפסוקים. ההפתעה הגדולה שציפתה למשתתפים, היתה חוברת פורמט-כיס ובה י"ב הפסוקים.

המבצע הבא לא איחר לבוא: מבצע אהבת ישראל, עליו הכריז הרבי בחודש אלול תשל"ו. על אודות המבצע נרחיב בע"ה בכתבה הבאה.

קיץ תשל"ו היה אפוא קיץ מרתק, שהחל בהכרזה על שנת החינוך ומבצע י"ב הפסוקים, המשיך בפרשיה הגדולה סביב מבצע אנטבה, מבצע שגרר התחזקות רבתי במבצע מזוזה ובאמירת י"ב הפסוקים, והסתיים במבצע אהבת ישראל.

מקורות: "שיחות קודש", "הפרטיזן", "התקשרות", "כפר חב"ד", "חב"ד אינפו", "תולדות היהודים" וראיונות אישיים.